

MICROXARXA

**EL SEGRE,
MOLT MÉS
QUE UN RIU**

**1a sessió informativa
15/10/2020
Agenda 21 Escolar de Lleida
curs 2020/2021**

Diana Calvo Boyero, coordinadora de l'Agenda 21 Escolar de Lleida

Pietat Pizarro i Gonzàlez, tècnica de medi ambient de l'Ajuntament de Lleida i coordinadora local del projecte europeu TTFS

Interreg
POCTEFA
TTFS

plusfrèsc:
de Lleida

agenda
21
LOCAL DE LLEIDA

FUNDACIÓ
lleida21

Ajuntament de Lleida

Guió de la sessió

Breu explicació de la planificació prevista al llarg del curs

- Grup de treball del Segre (CRP)

Perquè treballar “El riu Segre”?

Perquè diem que és “molt més que un riu”?

Què us demanem?

- Proposta didàctica

Què us oferim?

- Fonts d'informació sobre el riu Segre / sobre els rius /Assessorament

Breu explicació de la planificació prevista al llarg del curs

GRUP DE TREBALL DEL SEGRE (CRP): [Inscripció oberta.](#)

Calendari de la Microxarxa

MICROXARXA

EL SEGRE, MOLT MÉS QUE UN RIU

Setembre 2020

di	dm	dc	dj	dv	ds	dg
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Octubre 2020

di	dm	dc	dj	dv	ds	dg
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Novembre 2020

di	dm	dc	dj	dv	ds	dg
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Desembre 2020

di	dm	dc	dj	dv	ds	dg
						1
2	3	4	5	6		
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Gener 2021

di	dm	dc	dj	dv	ds	dg
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Febrer 2021

di	dm	dc	dj	dv	ds	dg
						1
2	3	4	5	6	7	
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

Març 2021

di	dm	dc	dj	dv	ds	dg
						1
2	3	4	5	6	7	
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Abril 2021

di	dm	dc	dj	dv	ds	dg
						1
2	3	4				
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Maig 2021

di	dm	dc	dj	dv	ds	dg
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Juny 2021

di	dm	dc	dj	dv	ds	dg
						1
2	3	4	5	6		
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

- Trobades de grup (1a i 3a obligatories)
- Concretem i planifiquem la proposta didàctica
- Fase I: Recerca d'informació
- Fase II: Executem la proposta
- Presentació proposta
- Avaluem i comuniquem
- Enviament Fitxa proposta

31

Més informació: <https://urbanisme.paeria.cat/sostenibilitat/A21E>
Tel. 973 700 455 / agenda21escolar@paeria.es

Perquè treballar el riu Segre?

És, potser, un dels elements que més defineix el nostre territori i condiona l'entorn físic i social proper. Fins i tot, dona nom a la nostra comarca: EL SEGRITÀ.

Des de l'Ajuntament, i la societat civil, fa temps que es treballa en posar en valor el riu Segre i el seu entorn

Actualment, s'està desenvolupant el projecte Interreg POCTEFA - TTFS: Turisme Transfronterer Fluvial Sostenible

ESPAIS naturals DE LLEIDA

Els Aiguamolls de Rufeà

Vegetació i fauna que hi trobem

Entre els arbres, hi trobem **albars** (Populus alba), **hales** (Salix purpurea), **salzes** (Salix purpurea), **verbes** (Verbena officinalis).

La vegetació de bosc aiguamoll és caracteritzada principalment per **salzes** (Salix purpurea), **albars** (Populus alba), **hales** (Salix purpurea), **verbes** (Verbena officinalis), **salzes** (Salix purpurea), **albars** (Populus alba), **hales** (Salix purpurea), **verbes** (Verbena officinalis).

La **fauna** (Oros ornamental) inclou: **perís** (Sylvia atricapilla), **torrebruns** (Sylvia atricapilla), **corbacs** (Corvus corax), **corbs** (Corvus corax), **corbs** (Corvus corax), **corbs** (Corvus corax).

LLEIDA als POCTEFA

Creació de rutes fluvials

Interreg
POCTEFA
TTFS

UNIÓN EUROPEA
UNION EUROPÉENNE

16 kms
des de Butsénit fins a les Escoles Alba

Propostes educatives i divulgatives sobre el Riu

2020

Exposició fotogràfica >

LA MITJANA DES DE L'AIGUA

Del 5 d'abril al 21 de juny
LLOC: Sala polivalent del Centre d'interpretació de la Mitjana

Ecoescoberta >

EL PAISATGE DE L'HORTA A TRAVÉS DEL SÒL. EL RIU MADADOR DE PAISATGE

18 de juliol, de 11 a 13h

ACTIVITATS A LA MITJANA.

18 de juliol, de 18h a 23h
LLOC: Sala polivalent del Centre d'interpretació de la Mitjana

ACTIVITATS AL PARC DEL SEGRE CIUTAT

18 de juliol, de 18h a 23h
LLOC: Parc del Segre Ciutat
Inscripcions: www.fciparagisme.com

ACTIVITATS AL PARC DEL SEGRE CIUTAT

18 de juliol, de 18h a 23h
LLOC: Parc del Segre Ciutat

ACTIVITATS AL PARC DEL SEGRE CIUTAT

18 de juliol, de 18h a 23h
LLOC: Parc del Segre Ciutat

ACTIVITATS AL PARC DEL SEGRE CIUTAT

18 de juliol, de 18h a 23h
LLOC: Parc del Segre Ciutat

Celebració >

DIADA DEL CAMÍ DEL RIU SUD: PEDALADA POPULAR PEL CAMÍ DEL RIU SEGRE FINS ALS AIGUAMOLLS DE RUFEA

Dimenge 25 d'octubre d'11 a 13h

Ecoescoberta >

EL CAMÍ QUE FA L'AIGUA DEL RIU A CASA. L'AIGUA POTABLE DE LLEIDA.

Dimenge 8 de novembre, de 10 a 14h

Ecoescoberta >

EL CAMÍ QUE FA L'AIGUA DE CASA AL RIU. VISITA EDAR

Dimenge 22 de novembre, de 11 a 13h

2021

Celebració >

INAUGURACIÓ DEL TRAM NORD DEL CAMÍ DEL RIU, DES DE LA MITJANA A LES ESCOLES ALBA

Dimenge 13 de març d'11 a 13h

Ecoescoberta >

EL CAMÍ DEL RIU SEGRE I ELS AIGUAMOLLS DE RUFEA AMB BICI

Dimenge 18 d'abril d'11 a 13h

Ecoescoberta >

LET'S CLEAN UP EUROPE! AL RIU SEGRE

Dissabte 16 de maig de 11 a 13h

Ecoescoberta >

BIOBLITZ LLEIDA

Dissabte 22 i 23 de maig tot el dia

Celebració >

GRAN FESTA DEL RIU SEGRE

Divendres, dissabte i diumenge, 5 i 6 de juny

agenda 21

MICROXARXA

EL SEGRE, MOLT MÉS QUE UN RIU

QUÈ ÉS?

Els rius són elements vertebradors del territori, amb gran importància ecològica i social. El riu Segre i el seu entorn són, i han estat al llarg dels segles, font de recursos, barrera i connector alhora, proximitat desitjada i temuda, espai de gaudi i d'inspiració per a la ciutadania...

Imagina, investiga, dissenya i executa una proposta didàctica participativa sobre el riu Segre per entendre la relació entre l'ecosistema fluvial i la societat que l'envolta.

3 Objectius

- 1 Aprofundir en el coneixement dels rius com a sistemes rics i complexos
- 2 Valorar el riu Segre i afavorir-ne la conservació potenciant un acostament sostenible de la ciutadania a l'entorn fluvial
- 3 Dissenyar una proposta didàctica participativa per difondre aquesta visió rica i complexa del riu Segre

I cada tercer diumenge de mes, al parc de la Mitjana... visites temàtiques, contacontes, passejades fotogràfiques, anellament d'ocells i molt més!
Consulta la programació detallada a Ecoactivitats de Lleida.

Més informació i inscripcions > <http://urbanisme.paeria.cat/sostenibilitat>

Perquè diem... “Molt més que un riu”?

L'estudi dels rius, sovint es fa, des de la vessant física, **naturalista**, de **descoberta** de l'espai.

- Hi ha molt per descobrir...

Com és i quines propietats té l'**aigua** del riu.

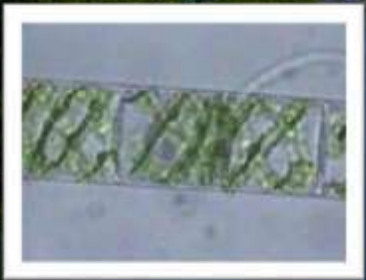
Què porta el riu... I què s'endú?

Com són els **éssers vius**, els **animals** i les **plantes** que viuen al riu...
Quines característiques tenen, quins viuen a dins de l'aigua, i al seu voltant?

Com es relacionen aquests éssers vius entre ells... I amb l'entorn?

El riu és sempre igual, a Lleida?
Quins **ambients humits** tenim entorn al riu?

Però el Segre... no només passa pel nostre municipi. **D'on ve? Fins a on arriba?**
És igual a tot arreu? L'aigua del riu es comporta sempre igual? Quins **processos**
provoca i quines **formacions** origina?

Curs mig del riu.
Meandres i Mitjanes.
Transport.

Curs alt del riu

Naixement Riu Segre
(Alta Cerdanya). Gorgs,
salts, etc... Erosió.

Curs baix del riu. Sedimentació.

El riu **uneix**, comunica, tots aquests
indrets i és un gran **corredor**
ecològic.

pobles i rius
del Segre

I el Segre és tot l'any igual? O **varia al llarg de l'any**? I al llarg **del temps**?
 Fa 100 anys, com era el riu? I fa 1.000? I 100.000?

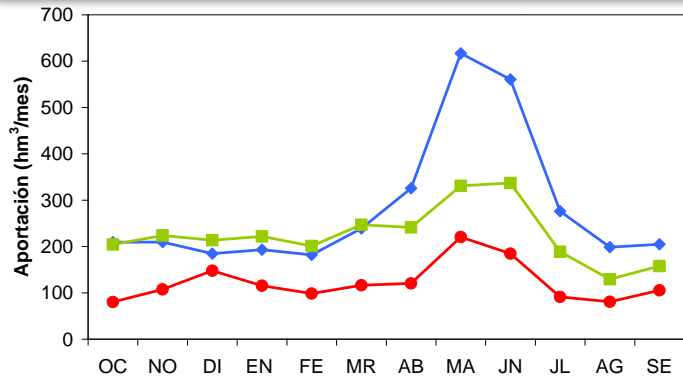

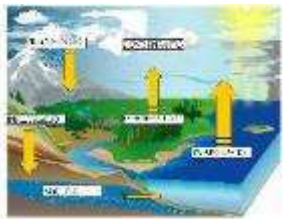
Figura 1.4. Cabals mitjans mensuals del riu Segre al seu pas pel municipi de Lleida en tres escenaris: règim natural (blau), regulat (verd) i situació actual (vermell).

Font: Palau, A. et al. (2009). Caracterización ecològica del río Segre a su paso por Lleida.

Terrasses fluvials del Segre

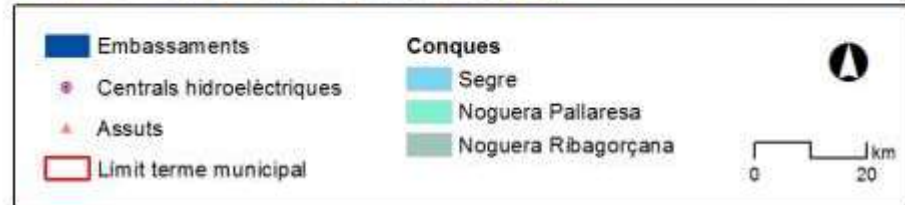
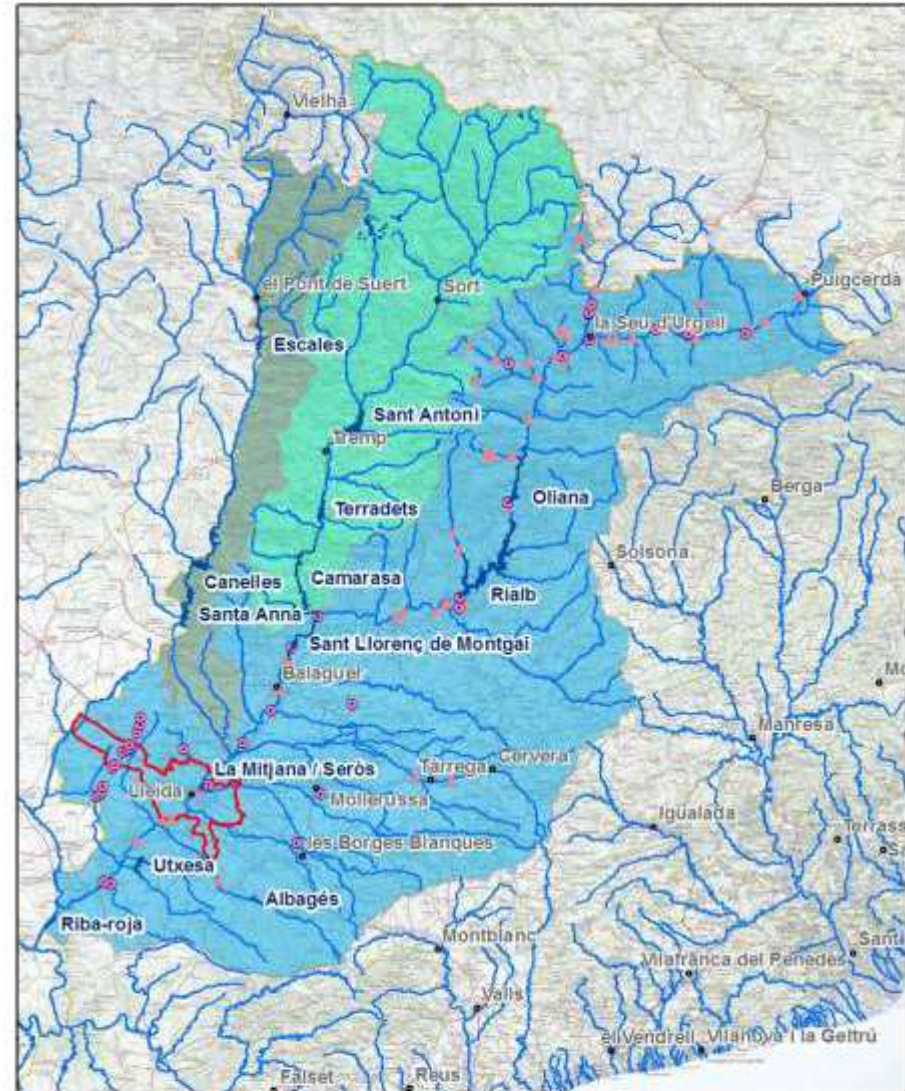
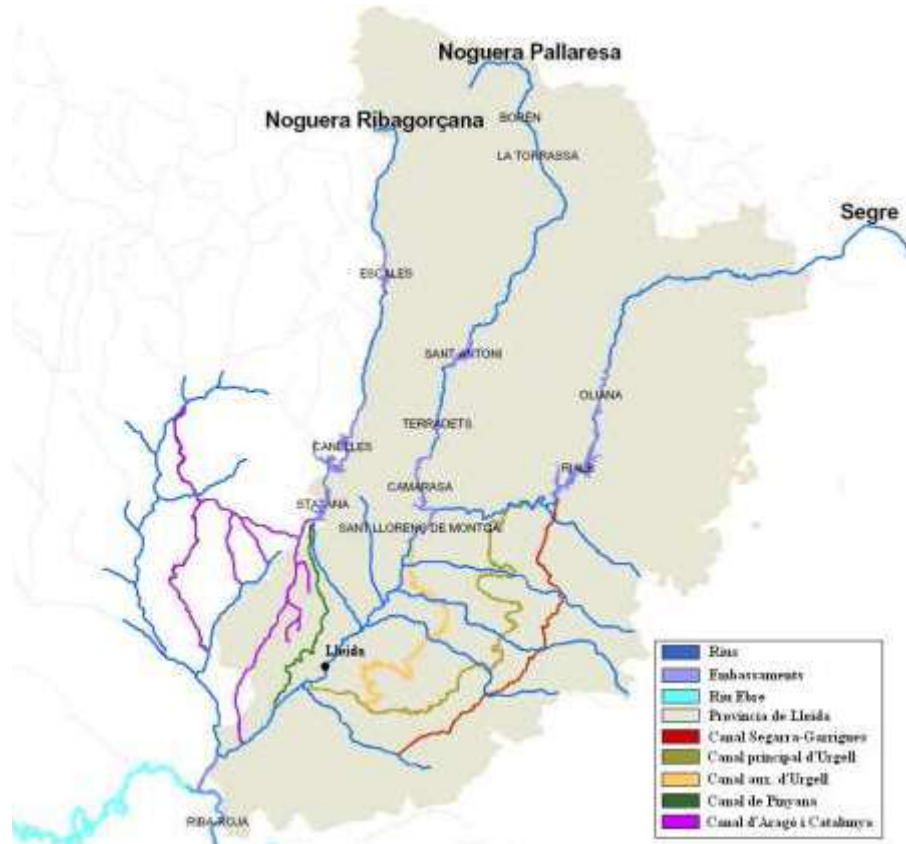
D'on surt l'aigua del Segre? I a on va?

Tota l'aigua fa el mateix camí?

Cicle de l'aigua i la climatologia de Lleida

Massa d'aigua subterrània al·luvial del Segre

I això ens porta al “**MÉS**”... A la **vessant social**, a incorporar en l'estudi la part humana, la nostra relació amb el riu....

Primers assentaments ibers, en turons a prop dels rius (font de recursos i primera defensa)

GEBUT. Excavació al poblat situat a Soses (s. VII aC)

Ilerda. Segle I. Foto: Museu Diocesà i Comarcal

- Al llarg de la història, els rius i el bosc de ribera han estat **font de recursos**:

Font d'aliment.
Pesca, caça,
recol·lecció de
plantes...

Fusta dels boscos de ribera.

Oficis vinculats al riu... Llauner, soguer,
aiguader, barquer, terrisser, sargaire o
cisteller, arenaire, moliner, cercador d'or,
raier, cadirer, sequier, rescloser, ponter,
adober, pescador, caçador...

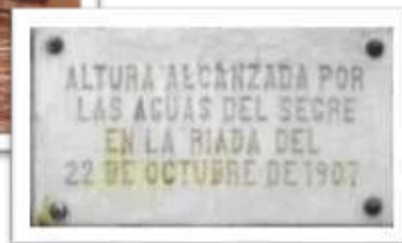
La força de l'aigua.
Molí de Sant Anastasi

Aigua. Font del Roser

Terres fèrtils de ribera i ús de
l'aigua pels cultius.

- Però també **font de perill...** que calia controlar.
 - ... I més quan la ciutat va **ocupant terrenys propers al riu.**

Imatges de la **riuada** de 1982

Placa ubicada a l'entrada als Camps Elisis de Lleida

Imatge 1920. La Banqueta de Blondel

- El riu ha estat un **gran connector**, un **mitjà de transport...**

Rais al centre de Lleida

Passos de barca

- ...Però també una **gran barrera** a salvar.

El pont Vell, fins a la segona meitat del segle XX, l'únic de la ciutat (tret del del Ferrocarril del 1860). Pas obligat per creuar el riu. Sovint destruït i reconstruït per riuades o conflictes.

Pont de barques construït al 1907, després de la riuada que va trencar el pont vell

L'actual canalització del riu.

- **I perquè fem servir l'aigua del riu?**

Per a la **indústria**

Colònia la Mata de Pinyana

Per **beure**. Potabilitzadora de Lleida

Per generar **electricitat**

Per **regar**

Demanda d'aigua al Riu Segre i els seus afluents fins a la desembocadura del riu Cínca

	Demanda total (hm³/año)	Urbana (hm³/año)	Agrícola (hm³/año)	Industrial (hm³/año)
Noguera Ribagorzana	456,6	14,0 (142.072 hab.)	428,8 (60.431 ha)	13,8
Noguera Pallaresa	15,5	1,1 (18.878 hab.)	14,1 (3.337 ha)	0,3
Segre	886,5	15,2 (170.541 hab.)	846,0 (105.351 ha)	25,3
Total	1.358,6	30,3 (331.491 hab.)	1.288,9 (169.119 ha)	39,4

Font: CHE 2000

Obres del Canal Segarra - Garrigues

Pantà de Rialb

Aquests usos han **transformat els rius i el territori...**

- Hem construït grans embassaments per regular el cabal i emmagatzemar aigua.
- Les sèquies i els canals han repartit l'aigua pels camps de regadiu... creant l'**Horta de Lleida**. El paisatge semiàrid ha virat a verd.
- El bosc de ribera ha estat substituït per conreus, indústries o habitatges...
- El riu, ha “perdut”, gran part de la seva aigua...

Desde sempre, el riu ha estat el nostre gran **desguàs**...

- Els sobrants de reg, les aigües residuals de les indústries, de les cases, ... han fet cap al riu, afectant a la **qualitat de les seves aigües** i de l'ecosistema fluvial.

Clamor de les Canals

Estació Depuradora d'Aigües residuals de Lleida

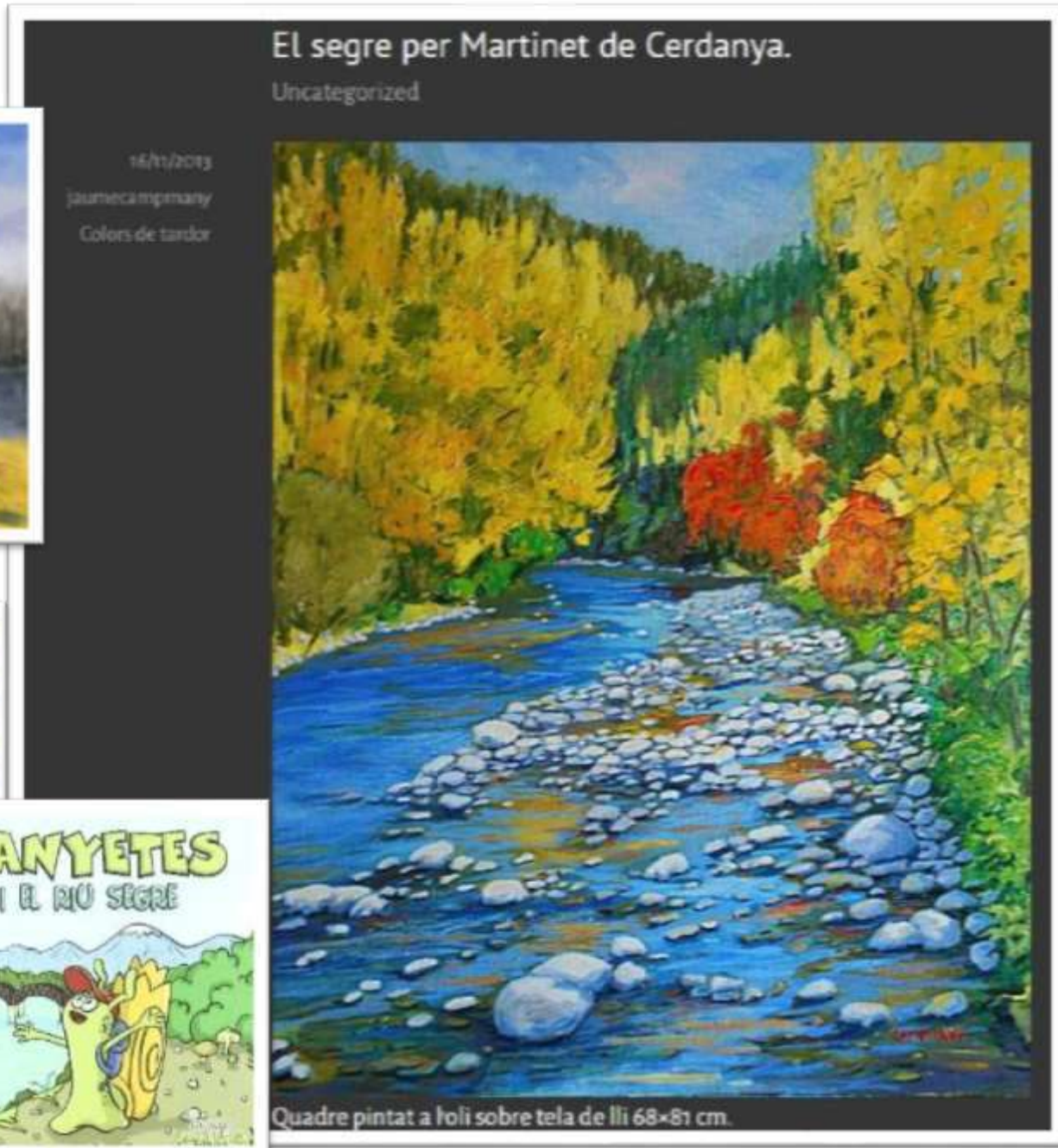
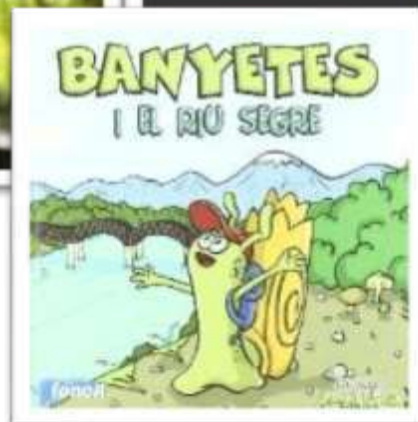
- Però també, el nostre **espai d'oci, de gaudi...**

- I d'inspiració...

<https://www.picuki.com/tag/paisatgesdepintura>

**La relació
Home – Riu
Ciutat – Riu és
COMPLEXE**

- però ens ofereix la possibilitat
 - d'entendre fins a quin punt estem vinculats amb el nostre entorn
 - aprendre a acostar-nos-hi de forma més respectuosa.

Fonts d'informació:

<https://urbanisme.paeria.cat/sostenibilitat/>

Web del riu Segre (en revisió)
i el Pla del Riu Segre

HABITATGE I TRANSICIÓ ECOLÒGICA

Agenda 21 Escolar

Aigua i Riu

Web del riu Segre

Informació general

Punts singulars

Recursos didàctics

Processos Lúdiques

El riu al seu pas per Lleida

Fòrum de l'Aigua de Lleida

Pla del Riu Segre a Lleida

Ordenança de Sanejament

Reglament Servei Municipal d'Aigua

Web del riu Segre

The screenshot shows the 'Web del riu Segre' website. The main content area is organized into five columns:

- INFORMACIÓ GENERAL:** Dades bàsiques, extensió, hidrografia, climatologia, biologia...
- EL RIU AL SEU PAS PER LLEIDA:** Història jaòica, rius dels tradicions... i fauna, flora, i espais naturals.
- PUNTS SINGULARS:** Molins, canals, canals, séquies, construccions singulars, ponts...
- RECURSOS DIDACTICS:** Sortides a camp, visites, tallers, microclimes...
- PROCESSOS LÚDICS:** Excursionisme, BTT, piragüisme, museu interactiu...

Each column includes a small representative image, such as a map of the region, a river landscape, a dam, a group of people, and a boat on the water.

Fonts d'informació:

<https://urbanisme.paeria.cat/sostenibilitat/>

Web del riu Segre (en revisió)
i el Pla del Riu Segre

HABITATGE I TRANSICIÓ ECOLÒGICA

Agenda 21 Escolar

Aigua i Riu

Web del riu Segre

Informació general

Punts singulars

Recursos didàctics

Processos Lúdiques

El riu al seu pas per Lleida

Fòrum de l'Aigua de Lleida

Pla del Riu Segre a Lleida

Ordenança de Sanejament

Reglament Servei Municipal d'Aigua

Web del riu Segre

The screenshot shows the 'Web del riu Segre' website. The main content area is organized into five columns:

- INFORMACIÓ GENERAL:** Includes 'Dades bàsiques, extensió, hidrografia, climatologia, biologia...'. Below this is a map of the Segre river basin.
- EL RIU AL SEU PAS PER LLEIDA:** Includes 'Història, joques, rius dels tradicions... i fauna, flora, i espais naturals'. Below this is a photograph of a river scene.
- PUNTS SINGULARS:** Includes 'Molins, canals, canals, séquies, construccions singulars, ponts...'. Below this is a collage of images showing various river features.
- RECURSOS DIDACTICS:** Includes 'Sortides a camp, visites, tallers, microsites...'. Below this is a photograph of a group of people outdoors.
- PROCESSOS LÚDICS:** Includes 'Excursionisme, BTT, piragüisme, waterpolo, etc...'. Below this is a photograph of a person on a boat.

MICROXARXA

**EL SEGRE,
MOLT MÉS
QUE UN RIU**

Gràcies per la vostra atenció!!!

I ara...comentem breument el model de fitxa per a les activitats didàctiques i....
Micro obert!!! Que hi penseu?

Interreg
POCTEFA
TTFS

plusfrèsc:
de Lleida

agenda
21
LOCAL DE LLEIDA

FUNDACIÓ
lleida21

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida